

Maarit Feldt-Ranta sd

Kirjallinen kysymys valmisteilla olevasta aseviennistä Qatarisiin

Eduskunnan puhemiehelle

Asekonserni Patria on kertonut, että se pyrkii myymään kranaatinheittäimiä ja AMV-panssariajoneuvoja Qatarisiin. Patria on monen vuoden ajan vienyt tuotteitaan testattavaksi Qatarisiin, ja yhtiölle on myönnetty useita vientilupia tähän tarkoitukseen. Toteutuessaan valtionyhtiö Patrian tavoittelema kauppa olisi julkisuudessa olleiden tietojen mukaan satojenmiljoonien eurojen arvoisen. Näin ollen kyseinen kauppa voisi olla tähän mennessä Suomen euromääräisesti suurin asevientit 2000-luvulla.

Freedom House -järjestön mukaan poliittisten vapauksien ja kansalaisten perusoikeuksien tila Qatarissa on heikko. Käytännössä kaikki lainsäädäntö- ja täytäntöönpanovalta on keskittynyt Qatarin emiirille ja poliittiset puolueet on maassa kielletty. Viime aikoina esillä on ollut vierastyöläisten asema Qatarissa: työntekijät eivät esimerkiksi saa poistua maasta ilman työnantajalta saatua lupaa.

Qatar on aiemmin rikkonut YK:n asevientikieltoja ja jälleenvienyt aseita ilman valmistusmaan viranomaisten hyväksyntää. Esimerkiksi Wall Street Journal on kertonut Qatarin vieneen vuonna 2011 sisällissodan keskellä olleeseen Libyaan ainakin 18 rahtikoneellista sotatuotetta, kuten rynnäkkökiväärejä, muita pienaseita ja sotilasajoneuvoja. Qatar on vienyt Libyan kapinallisille myös panssarintorjuntaohjuksia. Libyasta on löytynyt myös Suomessa valmistettuja rynnäkkökivääreitä. Arvioiden mukaan suomalais-aseet on kuljetettu Libyaan juuri Qatarista, jonne Suomi vei rynnäkkökiväärejä 1970-luvulla.

Qatar osallistui vuosina 2015—2017 Jemenin sisällissotaan osana Saudi-Arabian johtamaa liittoutumaa, joka on toistuvasti tehnyt iskuja siviilikohteisiin. YK on katsonut näiden iskujen olleen humanitaarisen oikeuden vastaisia. On myös esitetty vahvoja epäilyksiä, että Qatar on tukenut ekstremistisiä islamilaisia ryhmittymiä. Kranaatinheittäimien ja panssariajoneuvojen käyttöikä on kymmeniä vuosia, ja Qatar on maa, jonka toimia tulevaisuudessa on mahdotonta ennakoida.

Euroopan unionin maat ovat viime vuosina myöntäneet runsaasti vientilupia Qatarisiin. Useissa tapauksissa EU-maat ovat kuitenkin myös evänneet Qatarisiin suuntautuvia vientilupahakemuksia. Tämä kertoo siitä, että EU:n laajuisestikin Qatar katsotaan maaksi, jonne aseiden vieminen on kyseenalaista. Tässä tilanteessa Suomen rauhanrakentamista ja ihmisoikeuksia korostavan ulkopolitiittisen linjan mukaista on, että valtioneuvosto ja puolustusministeriö eivät myönnä asevientilupaa kranaatinheitinten ja panssariajoneuvojen viennille Qatarisiin, mikäli Patria tällaista vientilupaa hakee.

Kirjallinen kysymys KK 584/2017 vp

Viitteet:

- <https://www.wsj.com/articles/SB10001424052970204002304576627000922764650>
- <http://www.newsweek.com/qatar-support-worst-worst-libya-must-end-646280>
- <https://www.theguardian.com/world/2011/apr/14/libya-rebels-weapons-qatar> "Qatar is secretly supplying anti-tank weapons to the Libyan rebels as part of its strategy of working to overthrow the Gaddafi regime, it has emerged."
- <https://www.theguardian.com/world/2016/jun/06/arab-states-almost-double-small-arms-imports-report> - <https://www.is.fi/ulkomaat/art-2000001165609.html>
- <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000001128008.html>
- <https://www.hrw.org/world-report/2017/country-chapters/qatar>
- <https://www.nytimes.com/2017/08/10/opinion/qatar-saudi-arabia-extremism.html>
- <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-40246734>
- <http://www.newsweek.com/qatar-support-worst-worst-libya-must-end-646280>
- https://saferglobe.fi/wp-content/uploads/2017/10/SaferGlobepolicy_brief_2-2017_suomen_asevienti_2002-2016.pdf
- <https://yle.fi/uutiset/3-9081792>
- <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2017/qatar>

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Katsooko hallitus, että Jemenin sisällissotaan osallistunut, ihmisoikeuksia polkeva ja laitomaan asekauppaan sekaantunut Qatar on Suomelle sopiva panssariajoneuvojen ja kranaatinheitinten vientikohde ja

jos panssariajoneuvoille ja kranaatinheittimille myönnetään vientilupa Qatarin, millä keinoin hallitus aikoo varmistaa, että näitä puolustustarvikkeita ei myöhemmin käytetä humanitaarisen lain vastaisesti tai myydä luvattomasti eteenpäin?

Helsingissä 18.12.2017

Maarit Feldt-Ranta sd